

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
TAURIŲJŲ METALŲ IR BRANGAKMENIŲ VALSTYBINĖS PRIEŽIŪROS
ĮSTATYMO NR. I-996 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2015 m. lapkričio 10 d. Nr. XII-2000
Vilnius

**1 straipsnis. Lietuvos Respublikos tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinės
priežiūros įstatymo Nr. I-996 nauja redakcija**

Pakeisti Lietuvos Respublikos tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinės priežiūros įstatymą Nr. I-996 ir jį išdėstyti taip:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS
TAURIŲJŲ METALŲ IR BRANGAKMENIŲ VALSTYBINĖS PRIEŽIŪROS
ĮSTATYMAS**

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas reglamentuoja tauriųjų metalų prabas, standartines prabas ir specialiuosius tauriųjų metalų naudojimo reikalavimus, brangakmenių charakteristikas, tauriųjų metalų, brangakmenių, jų gaminių, pusgaminių, atliekų ir laužo prabavimo, išpavidavimo ir (arba) kokybės pažymėjimo ir ženklinimo reikalavimus, su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusią veiklą, ūkio subjektams, kurie verčiasi su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusia veikla, keliamus reikalavimus ir tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinę priežiūrą.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Bendrasis kontrolės ženklas** – Tauriųjų metalų gaminių kontrolės ir prabavimo konvencijoje nurodytas ženklas, kuriuo patvirtinama nustatyta tauriojo metalo praba.

2. **Brangakmeniai** – pagal Juvelyrinių akmenų, sidabro dirbinių, deimantų ir perlų tarptautinės konfederacijos (CIBJO) patvirtintą klasifikaciją prie brangakmenių priskiriami natūralios neorganinės ir organinės kilmės akmenys.

3. **Brangakmenių apdirbimas** – brangakmenių charakteristikų pakeitimas techninėmis priemonėmis.

4. **Brangakmenių atliekos** – technologinių gamybos procesų metu susidarantys brangakmenių likučiai, tinkami rekuperacijai.

5. **Brangakmenių gaminys** – apdirbtų ir (arba) neapdirbtų brangakmenių turintis gaminys.

6. **Brangakmenių laužas** – brangakmeniai, pakeitę savo charakteristikas ir netinkami naudoti pagal paskirtį.

7. **Brangakmenių pusgaminis** – ne visai baigtas gaminti brangakmenių gaminys.

8. **Praba** – tauriojo metalo masės dalių skaičius tūkstantyje lydinio masės dalių.

9. **Prabavimas** – tauriųjų metalų tapatybės, prabos, standartinės prabos ir masės gramais, taip pat brangakmenių tapatybės ir charakteristikų nustatymas.

10. **Standartinė praba** – viena iš šiame įstatyme nustatytų prabų, kurią privalo atitikti Lietuvos Respublikos rinkoje skirti realizuoti taurieji metalai ir jų gaminiai.

11. **Taurieji metalai** – platina, auksas, sidabras, kiti platinos grupės metalai (iridis, osmis, paladis, rodis, rutenis). Prie tauriųjų metalų priskiriami tauriųjų metalų lydiniai, kurie atitinka šio įstatymo reikalavimus.

12. **Tauriojo metalo danga** – tauriojo metalo sluoksnis, kuriuo cheminiu, elektrocheminiu, mechaniniu, fizikiniu ar kitu būdu padengiamas visas gaminys ar jo dalis.

13. **Tauriųjų metalų arba brangakmenių gaminių rinkai pateikusio asmens atsakomybės ženklas** (toliau – atsakomybės ženklas) – Europos ekonominės erdvės valstybės arba Turkijos įgaliosios tauriųjų metalų ir brangakmenių prabavimo valstybinės priežiūros institucijos įregistruotas specialus simbolis arba abreviatūra, pagal kuriuos nustatomas asmuo, pateikęs tauriųjų metalų arba brangakmenių gaminių rinkai.

14. **Tauriųjų metalų atliekos** – technologinių gamybos procesų metu susidarantys tauriųjų metalų likučiai, tinkami rekuperacijai.

15. **Tauriųjų metalų gaminys** – tauriųjų metalų turintis gaminys.

16. **Tauriųjų metalų gaminių išspaudavimas** (toliau – išspaudavimas) – po prabavimo atliekama technologinė operacija, kurios metu tauriųjų metalų gaminiuose išspaudžiamas Lietuvos Respublikos valstybinis kontrolinis prabavimo ženklas arba bendrasis kontrolės ženklas.

17. **Tauriųjų metalų gaminių ženklinimas** – technologinė operacija, kurios metu tauriųjų metalų gaminiuose išspaudžiamas atsakomybės ženklas ir (arba) tauriųjų metalų ir brangakmenių gaminių pagaminimo metų šifras.

18. **Tauriųjų metalų ir (arba) brangakmenių kokybės pažymėjimas** (toliau – kokybės pažymėjimas) – Europos ekonominės erdvės valstybės arba Turkijos įgaliotos tauriųjų metalų ir brangakmenių prabavimo valstybinės priežiūros institucijos išduodamas dokumentas, kuriuo patvirtinama, kad ši institucija prabavo tauriuosius metalus ir (arba) brangakmenius, ir kuriame nurodomi prabavimo rezultatai.

19. **Tauriųjų metalų ir brangakmenių gaminių pagaminimo metų šifras** (toliau – pagaminimo metų šifras) – Lietuvos Respublikos įgaliotos tauriųjų metalų ir brangakmenių prabavimo valstybinės priežiūros institucijos savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos nustatytas žymuo, kuriuo nurodoma, kuriais kalendoriniais metais pagamintas tauriųjų metalų arba brangakmenių gaminy.

20. **Tauriųjų metalų laužas** – tauriųjų metalų gaminiai ir pusgaminiai, netinkami naudoti pagal paskirtį.

21. **Tauriųjų metalų lydinys** – metalų lydinys, kuriame bent vienas metalas yra taurusis.

22. **Tauriųjų metalų perdirbimas** – tauriųjų metalų išgavimas iš metalų lydinių, pusgaminių, laužo ir atliekų, pavidalo ir (arba) prabos pakeitimas.

23. **Tauriųjų metalų pusgaminis** – ne visai baigtas gaminti tauriųjų metalų gaminy.

24. **Ūkio subjektas** – juridinis asmuo, užsienio juridinis asmuo ar organizacija, neturinti juridinio asmens statuso, ar jo (jos) padalinys, taip pat fizinis asmuo, kuriems suteikta teisė verstis su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusia veikla.

25. **Valstybinis kontrolinis prabavimo ženklas** – ženklas, kuriuo patvirtinama, kad jį turintis tauriųjų metalų gaminy yra prabuotas ir išspauduotas Europos ekonominės erdvės valstybės arba Turkijos įgaliotos tauriųjų metalų ir brangakmenių prabavimo valstybinės priežiūros institucijos.

3 straipsnis. Tauriųjų metalų prabos

1. Taurieji metalai pagal taurumą nuo mažiausiai tauraus yra šie: sidabras, paladis, auksas, platina.

2. Tauriųjų metalų prabos yra šios:

1) platinos – 850–999 ir daugiau;

2) aukso – 375–999 ir daugiau;

3) paladžio – 500–999 ir daugiau;

4) sidabro – 800–999 ir daugiau.

3. Taurieji metalai laikomi neatitinkančiais šio įstatymo reikalavimų, jeigu jų praba yra žemesnė, negu šio straipsnio 2 dalyje nurodyta žemiausia praba.

4 straipsnis. Specialieji tauriųjų metalų naudojimo reikalavimai

1. Tauriųjų metalų gaminiai gali būti padengti tuo pačiu tauriuoju metalu, kurio praba yra ne žemesnė kaip dengiamo tauriųjų metalų gaminio praba, arba tauriuoju metalu, kurio praba yra aukštesnė negu dengiamo tauriųjų metalų gaminio praba.

2. Tauriųjų metalų gaminiai negali būti dengiami kitais, negu šio įstatymo 3 straipsnyje nurodytais, tauriaisiais metalais.

3. Lietiems dantų protezams gaminti leidžiama naudoti ne žemesnės kaip 750 prabos auksą.

4. Tauriųjų metalų gaminių, išskyrus sidabro gaminius, detalėms sujungti turi būti naudojami tokie patys tos pačios prabos taurieji metalai kaip ir tauriųjų metalų gaminio taurieji metalai.

5. Kitų metalų naudojimą tauriųjų metalų gaminiuose, nemetalinių medžiagų ir tauriųjų metalų dangos naudojimą reglamentuoja Tauriųjų metalų gaminių kontrolės ir prabavimo konvencija.

5 straipsnis. Brangakmenių charakteristikos

Atsižvelgiant į brangakmenio tapatybę, nustatomos tokios brangakmenių charakteristikos:

- 1) briaunų forma;
- 2) briaunų skaičius;
- 3) masė karatais;
- 4) spalva;
- 5) švarumas.

ANTRASIS SKIRSNIS**TAURIŪJŲ METALŲ IR BRANGAKMENIŲ PRABAVIMAS, ĮSPAUDAVIMAS IR ŽENKLINIMAS****6 straipsnis. Tauriųjų metalų ir brangakmenių prabavimas, įspaudavimas ir ženklinimas**

1. Lietuvos Respublikos įgaliota tauriųjų metalų ir brangakmenių prabavimo valstybinės priežiūros institucija (toliau – priežiūros institucija), prabuodama pateiktus tauriuosius metalus, jų gaminius, pusgaminius, atliekas ir laužą, nustato tauriojo metalo tapatybę, prabą, standartinę prabą, tauriųjų metalų, jų gaminių, pusgaminių, atliekų ir laužo masę.

2. Priežiūros institucija, prabuodama pateiktus brangakmenius, jų gaminius, pusgaminius, atliekas ir laužą, nustato brangakmenio tapatybę ir jo charakteristikas.

3. Nustatomos šios standartinės prabos:

- 1) platinos – 850, 900, 950, 999;
- 2) aukso – 375, 585, 750, 916, 999;
- 3) paladžio – 500, 850, 950, 999;
- 4) sidabro – 800, 830, 925, 999.

4. Jeigu nustatyta tauriojo metalo proba yra žemesnė už atitinkamą šio straipsnio 3 dalyje nurodytą standartinę probą, taurusis metalas laikomas iš eilės einančios žemesnės šio straipsnio 3 dalyje nurodytos standartinės prabos.

5. Tauriųjų metalų gaminių iš platinos, aukso, paladžio masės paklaida negali būti didesnė kaip 0,03 gramo, iš sidabro – didesnė kaip 0,1 gramo.

6. Brangakmenio masės paklaida negali būti didesnė kaip 0,01 karato.

7. Priežiūros institucija, atlikusi tauriųjų metalų gaminių prabavimą, pagal ūkio subjekto prašymą jame išspauduoja tauriojo metalo probą laikomą standartinę probą atitinkantį Lietuvos Respublikos valstybinį kontrolinį prabavimo ženklą arba bendrąjį kontrolės ženklą.

8. Priežiūros institucijai pateikiami prabuoti tauriųjų metalų gaminiai, išskyrus valstybės arba savivaldybės institucijų ar įstaigų ir fizinių asmenų (kai teikiami asmeniniai daiktai) pateiktus tauriųjų metalų gaminius, turi būti paženklinami atsakomybės ženklu.

9. Taurieji metalai, brangakmeniai ir brangakmenių gaminiai, tauriųjų metalų ir brangakmenių pusgaminiai, atliekos ir laužas nėra išspauduojami ir ženklinami atsakomybės ženklu. Priežiūros institucija, atlikusi tauriųjų metalų, brangakmenių ir brangakmenių gaminių, tauriųjų metalų ir brangakmenių pusgaminių, atliekų ir laužo, taip pat šio straipsnio 12 dalyje nurodytų tauriųjų metalų gaminių, jeigu jie neišspauduoti, prabavimą, išduoda kokybės pažymėjimą.

10. Jeigu priežiūros institucijai pateiktame prabuoti tauriųjų metalų gaminyje nėra atsakomybės ženklo, priežiūros institucija tauriųjų metalų gaminių, išskyrus šio straipsnio 12 dalyje nurodytus ir valstybės institucijų ar įstaigų ir fizinių asmenų (kai teikiami asmeniniai daiktai) pateiktus tauriųjų metalų gaminius, paženklinama atsakomybės ženklu.

11. Pagal ūkio subjekto prašymą tauriųjų metalų gaminius priežiūros institucija gali paženklininti pagaminimo metų šifru.

12. Neišspauduojami gali būti šie tauriųjų metalų gaminiai:

- 1) monetos;
- 2) apdovanojimų ženklai ir jų pakaitai, kaip jie apibrėžti Lietuvos Respublikos valstybės apdovanojimų įstatyme;

- 3) prizai;
- 4) išgraviruotos asmeninės dovanos;
- 5) istorinę, archeologinę arba meninę vertę, kuri patvirtinta subjektų, vykdančių kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugą, pagal jiems priskirtą kompetenciją, turintys gaminiai;
- 6) inkrustacijos, kuriomis papuošti daiktai;
- 7) daiktai, skirti mokslo, gamybos arba medicinos tikslams;
- 8) luitai;
- 9) gaminiai, kurie negali būti įspauduoti dėl techninių arba technologinių priežasčių.

13. Tauriųjų metalų gaminių, susidedančių iš skirtingų tauriųjų metalų, kurių spalva skiriasi, praba įspauduojama juos atitinkančiose tauriųjų metalų gaminio dalyse. Jeigu dėl techninių kliūčių negalima tauriųjų metalų gaminio dalyje įspauduoti jos tauriojo metalo prabos, įspauduojama kita gaminio to paties tauriojo metalo dalis.

14. Tauriųjų metalų gaminiai, susidedantys iš skirtingų tauriųjų metalų, kurių spalva nesiskiria, įspauduojami žemiausią prabą turinčio tauriojo metalo praba.

15. Tauriaisiais metalais padengti tauriųjų metalų gaminiai įspauduojami ta praba, kuri atitinka nepadengtą tauriojo metalo gaminį.

16. Tauriųjų metalų ir kitų metalų gaminyje įspaudžiami ženklai „METALAS“, „METAL“ arba „MET“.

17. Jeigu skiriasi tauriųjų metalų ir kitų metalų gaminyje esančių tauriojo metalo ir kito metalo spalvos, gaminio tauriojo metalo dalis yra įspauduojama tą tauriųjų metalą atitinkančia praba.

18. Gaminiai iš kitų metalų, padengti tauriaisiais metalais, neįspauduojami.

19. Lietuvos Respublikos valstybinį kontrolinį prabavimo ženklą sudaro konkretų tauriųjų metalų nurodančios geometrinės formos kairiosios pusės viduryje atvaizduotas stilizuotas Vytis, viršutiniame kampe – Lietuvos Respublikos miesto, kuriame veikia priežiūros institucijos administracijos padalinys, įspauduojantis tauriųjų metalų gaminį, pavadinimo pirmoji didžioji raidė (kai nurodomas Klaipėdos miestas – antroji didžioji raidė) ir dešinėsios pusės viduryje arabiškais skaitmenimis nurodyta konkretaus tauriojo metalo standartinę prabą atitinkanti praba. Lietuvos Respublikos valstybinio kontrolinio prabavimo ženklo formas nustato priežiūros institucijos savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija. Lietuvos Respublikos valstybinio kontrolinio prabavimo ženklo pavyzdžius tvirtina priežiūros institucija.

20. Įspauduotas Lietuvos Respublikos valstybinis kontrolinis prabavimo ženklas tauriųjų metalų gaminyje negali užimti daugiau kaip 6 kvadratinis milimetras.

21. Kokybės pažymėjimo blanko privalomąją formą tvirtina priežiūros institucija.

22. Priežiūros institucijos išduodami kokybės pažymėjimai yra numeruojami.

23. Bendrojo kontrolės ženklo formą nustato Tauriųjų metalų gaminių kontrolės ir prabavimo konvencija. Bendrojo kontrolės ženklo pavyzdžius tvirtina priežiūros institucija.

24. Priežiūros institucijos atliekamos prabavimo, išspaudavimo ir ženklinimo procedūros nustatomos Tauriųjų metalų ir brangakmenių prabavimo, išspaudavimo ir ženklinimo tvarkos apraše, kurį tvirtina priežiūros institucijos savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija.

25. Prabavimui atlikti reikalingų bandinių ėmimo tvarką reglamentuoja Tauriųjų metalų gaminių kontrolės ir prabavimo konvencija.

TREČIASIS SKIRSNIS

SU TAURIAISIAIS METALAIS IR BRANGAKMENIAIS SUSIJUSI VEIKLA

7 straipsnis. Su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusios veiklos rūšys

Su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusios veiklos rūšys:

- 1) tauriųjų metalų ir brangakmenių gaminių gamyba;
- 2) tauriųjų metalų ir brangakmenių gaminių taisymas;
- 3) tauriųjų metalų ir brangakmenių, jų gaminių, pusgaminių, atliekų ir laužo realizavimas (didmeninė ir (arba) mažmeninė prekyba);
- 4) tauriųjų metalų ir brangakmenių, jų gaminių, pusgaminių, atliekų ir laužo supirkimas;
- 5) tauriųjų metalų ir brangakmenių, jų gaminių, pusgaminių, atliekų ir laužo ėmimas įkaitu;
- 6) brangakmenių apdirbimas;
- 7) deimantų žaliavos realizavimas;
- 8) investicinio aukso realizavimas;
- 9) tauriųjų metalų ir brangakmenių, jų gaminių, pusgaminių, atliekų ir laužo realizavimas naudojant ryšio priemones;
- 10) restauravimas, kurį atliekant naudojami taurieji metalai ir brangakmeniai;
- 11) kita su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusi veikla, išskyrus tauriųjų metalų arba brangakmenių, jų gaminių, pusgaminių, atliekų arba laužo prabavimą, išspaudavimą, ženklinimą.

8 straipsnis. Reikalavimai ūkio subjektams

1. Ūkio subjektas, siekiantis verstis su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusia veikla Lietuvos Respublikoje, priežiūros institucijai pateikia priežiūros institucijos savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos patvirtintose Ūkio subjektų, kurie verčiasi su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusia veikla, sąrašo sudarymo ir tvarkymo ir

atsakomybės ženklų pavyzdžių registravimo taisyklėse nustatytos formos ilgalaikės arba laikinai ar vieną kartą vykdomos su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusios veiklos deklaraciją (toliau – deklaracija) ir, jeigu jis privalo turėti šio straipsnio 2 dalyje nurodytą atsakomybės ženklą, – ne mažesnę kaip 2 x 2 cm dydžio atsakomybės ženklo eskizą bei metalinę plokštelę su atsakomybės ženklo įspaudu (toliau kartu – atsakomybės ženklo pavyzdžiai).

2. Ūkio subjektas privalo turėti atsakomybės ženklą, jeigu jis siekia verstis tauriųjų metalų ir brangakmenių gaminių gamyba ir (arba) tauriųjų metalų ir brangakmenių gaminių realizavimu (didmenine ir (arba) mažmenine prekyba).

3. Ūkio subjektas kitą dieną nuo deklaracijos pateikimo priežiūros institucijai dienos turi teisę vykdyti su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusią veiklą, išskyrus atvejus, kai deklaracijoje jis nurodo vėlesnę su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusios veiklos pradžios datą.

4. Ūkio subjektas atsakomybės ženklo pavyzdžius priežiūros institucijai pateikia iki tauriųjų metalų ir (arba) brangakmenių gaminių ženklinimo atsakomybės ženklu pradžios, bet ne vėliau kaip per 20 dienų nuo tos dienos, kai įgijo teisę vykdyti su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusią veiklą, arba nuo deklaracijoje nurodytos su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusios veiklos pradžios dienos.

9 straipsnis. Ūkio subjektų, kurie verčiasi su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusia veikla, sąrašo sudarymas, jo tvarkymas ir atsakomybės ženklo pavyzdžių registravimas

1. Priežiūros institucija sudaro ir tvarko Ūkio subjektų, kurie verčiasi su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusia veikla, sąrašą (toliau – Ūkio subjektų sąrašas) bei registruoja atsakomybės ženklo pavyzdžius Ūkio subjektų, kurie verčiasi su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusia veikla, sąrašo sudarymo ir tvarkymo ir atsakomybės ženklų pavyzdžių registravimo taisyklėse nustatyta tvarka.

2. Priežiūros institucija, gavusi ūkio subjekto deklaraciją, ne vėliau kaip kitą darbo dieną įrašo ūkio subjektą į Ūkio subjektų sąrašą, išskyrus ūkio subjektą, kuris su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusią veiklą vykdo vieną kartą.

3. Priežiūros institucija Ūkio subjektų sąrašą skelbia savo interneto svetainėje. Ūkio subjektų sąrašė skelbiama ši informacija:

- 1) ūkio subjekto juridinio asmens, užsienio juridinio asmens ar organizacijos, neturinčios juridinio asmens statuso, ar jo (jos) padalinio pavadinimas arba fizinio asmens vardas ir pavardė;
- 2) ūkio subjekto įrašymo į Ūkio subjektų sąrašą data;

3) data, kai ūkio subjektas įgijo (arba įgis, jeigu deklaracijoje nurodė vėlesnę su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusios veiklos pradžios datą) teisę vykdyti su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusią veiklą;

4) ūkio subjekto su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusios veiklos trukmė (ilgalaikė ar laikina). Kai ūkio subjektas veiklą vykdo (arba vykdys, jeigu deklaracijoje nurodė vėlesnę su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusios veiklos pradžios datą) laikinai, nurodoma veiklos pabaigos data.

4. Priežiūros institucija ūkio subjektą iš Ūkio subjektų sąrašo išbraukia:

1) ūkio subjektui pateikus prašymą išbraukti jį iš Ūkio subjektų sąrašo;

2) ūkio subjektui (juridiniam asmeniui, užsienio juridiniam asmeniui ar organizacijai, neturinčiai juridinio asmens statuso, ar jo (jos) padaliniui) pasibaigus likvidavimo būdu arba nutraukus jo veiklą;

3) pasibaigus ūkio subjekto laikinai vykdomos su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusios veiklos laikotarpiui;

4) ūkio subjektui (fiziniam asmeniui) mirus.

5. Priežiūros institucija ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo šio straipsnio 4 dalyje nurodytų aplinkybių paaiškėjimo dienos, išskyrus atvejus, kai ūkio subjekto prašyme išbraukti jį iš Ūkio subjektų sąrašo nurodyta vėlesnė data, išbraukia ūkio subjektą iš Ūkio subjektų sąrašo ir apie tai jį informuoja. Ūkio subjektui pateikus prašymą išbraukti jį iš Ūkio subjektų sąrašo vėlesne data, priežiūros institucija prašyme nurodytą dieną išbraukia ūkio subjektą iš Ūkio subjektų sąrašo ir apie tai jį informuoja.

6. Ūkio subjektas, išbrauktas iš Ūkio subjektų sąrašo, praranda teisę vykdyti su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusią veiklą.

10 straipsnis. Ūkio subjekto pareigos

1. Ūkio subjektas savo su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusios veiklos vietose turi turėti:

1) tauriųjų metalų, brangakmenių, jų gaminių, pusgaminių, atliekų ir (arba) laužo buhalterinės apskaitos registrus, laisvos formos su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusios veiklos dokumentų (toliau – veiklos dokumentas) apskaitos registrus, tauriųjų metalų, brangakmenių, jų gaminių, pusgaminių, atliekų ir (arba) laužo apyvartos žiniaraščius (toliau – apyvartos žiniaraštis) ir (arba) ūkio subjekto naudojamo kasos aparato panaudotas kontrolines juostas arba elektronines kontrolines juostas, saugomas elektroninėse laikmenose, sudarytus po paskutinės atliktos tauriųjų metalų ir brangakmenių, jų gaminių, pusgaminių, atliekų ir laužo inventorizacijos, ir paskutinės atliktos inventorizacijos dokumentus;

2) Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) arba jos įgaliotos institucijos sudaromus Europos ekonominės erdvės valstybių ir Turkijos įgaliotų tauriųjų metalų ir brangakmenių prabavimo valstybinės priežiūros institucijų sąrašą ir jų išspauduojamų valstybinių kontrolinių prabavimo ženklų ir išduodamų kokybės pažymėjimų blankų pavyzdžių (ir jų vertimo į lietuvių kalbą) rinkinius.

2. Ūkio subjektas tauriųjų metalų, brangakmenių, jų gaminių, pusgaminių, atliekų ir (arba) laužo supirkimo, įkeitimo, gamybos ir (arba) taisymo vietose, be šio straipsnio 1 dalyje nurodytų veiklos dokumentų, taip pat turi turėti tauriųjų metalų, brangakmenių, jų gaminių, pusgaminių, atliekų ir (arba) laužo masės nustatymo priemones su galiojančiais šių matavimo priemonių metrologinės patikros dokumentais.

3. Ūkio subjektas tauriųjų metalų, brangakmenių, jų gaminių, pusgaminių, atliekų ir (arba) laužo realizavimo, supirkimo, įkeitimo, gamybos ir (arba) taisymo vietose, išskyrus meno kūrėjo veiklos vietą, negali turėti asmeninių tauriųjų metalų, brangakmenių, jų gaminių, pusgaminių, atliekų arba laužo.

4. Ūkio subjektas privalo turėti priežiūros institucijoje registruotą atsakomybės ženklą ir juo ženklinti (išpausti) realizuoti skirtus nepaženklintus tauriųjų metalų gaminius.

5. Ūkio subjektas turi teikti priežiūros institucijai prabuoti šio įstatymo nustatyta tvarka neįspauduotus, skirtus realizuoti Lietuvos Respublikoje tauriuosius metalus, brangakmenius, jų gaminius, pusgaminius, atliekas ir laužą.

6. Ūkio subjektas priežiūros institucijos savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos patvirtintame Tauriųjų metalų ir brangakmenių apskaitos tvarkos apraše nustatyta tvarka priežiūros institucijai turi teikti statistines ataskaitas apie tauriųjų metalų ir brangakmenių, taip pat tauriųjų metalų ir brangakmenių gaminių įsigijimą, naudojimą ir jų likučius.

7. Ūkio subjektas apie pasikeitusius jo su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusios veiklos duomenis, nurodytus priežiūros institucijai pateiktoje deklaracijoje, arba planuojamą nutraukti su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusią veiklą ar jos nutraukimą raštu praneša priežiūros institucijai ne vėliau kaip per 10 dienų nuo duomenų pasikeitimo dienos arba nuo dienos, kai paaiškėja, kad su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusią veiklą planuojama nutraukti, ar nuo šios veiklos nutraukimo dienos.

8. Ūkio subjektas turi pateikti priežiūros institucijai visus tikrinamoje ūkio subjekto veiklos vietoje turimus tauriuosius metalus ir brangakmenius, jų gaminius, pusgaminius, atliekas ir (arba) laužą.

9. Ūkio subjektas priežiūros institucijai, atliekančiai jo patikrinimą, turi pateikti tauriųjų metalų ir brangakmenių, jų gaminių, pusgaminių, atliekų ir (arba) laužo buhalterinės apskaitos dokumentus ir veiklos dokumentus (toliau kartu – apskaitos dokumentai), jų registrus, apyvartos

žiniaraščius, kasos aparato kontrolines juostas ir kitus su tauriaisiais metalais, brangakmeniais ir jų gaminiais, pusgaminiais, atliekomis ir (arba) laužu susijusius dokumentus.

10. Ūkio subjektas turi sudaryti priežiūros institucijai galimybę patekti į visas bet kokios paskirties su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusios veiklos patalpas, įskaitant tauriųjų metalų ir brangakmenių, jų gaminių, pusgaminių, atliekų ir (arba) laužo saugojimo patalpas.

11. Ūkio subjektas turi sudaryti priežiūros institucijai galimybę apžiūrėti savo naudojamą įrangą, naudojamas matavimo priemones ir pateikti matavimo priemonių metrologinės patikros dokumentus.

12. Ūkio subjektas turi užtikrinti galimybę priežiūros institucijai nekliudomai tikrinamoje ūkio subjekto veiklos vietoje atrinkti ir paimti rastus realizuoti skirtus tauriuosius metalus ir brangakmenius, jų gaminius, pusgaminius, atliekas ir (arba) laužą ar vertybes, kurie nurodomi kaip taurieji metalai ir brangakmeniai, jų gaminiai, pusgaminiai, atliekos ir (arba) laužas, taip pat kitus metalus, gaminius, pusgaminius jų prabos, charakteristikų, masės ir (arba) esančių ženklų atitikties ekspertizei atlikti.

13. Ūkio subjektai turi atsisakyti supirkti arba imti įkaitu tauriuosius metalus, brangakmenius, jų gaminius, pusgaminius, atliekas arba laužą iš nepilnamečių asmenų, išskyrus atvejus, kai jų vardu veikia atstovas pagal įstatymą arba kai nepilnametis asmuo, kurio amžius – nuo keturiolikos iki aštuoniolikos metų, turi atstovo pagal įstatymą sutikimą.

11 straipsnis. Ūkio subjekto teisės

1. Ūkio subjektas gali nesutikti, kad priežiūros institucija įspauduotų jai pateiktus ūkio subjekto tauriųjų metalų ir brangakmenių gaminius, kurie neatitinka deklaruojamų prabų, taip pat brangakmenius, kurie neatitinka deklaruojamos kokybės.

2. Jeigu ūkio subjektas nesutinka gaminio įspauduoti žemesne negu jo deklaruojama tauriųjų metalų praba arba jeigu brangakmenis neatitinka deklaruojamos kokybės, o ūkio subjektas atsisako gauti tokio brangakmenio kokybės pažymėjimą, gaminiai iš tauriųjų metalų ir brangakmenių gražinami ūkio subjektui. Tokie tauriųjų metalų ir brangakmenių gaminiai negali būti realizuojami Lietuvos Respublikoje.

3. Ūkio subjektas turi teisę kreiptis dėl pakartotinio tauriųjų metalų, brangakmenių, jų gaminių, pusgaminių, atliekų ir laužo prabavimo, kai priežiūros institucija apie deklaruojamos tauriųjų metalų prabos ar brangakmenio kokybės neatitikimą informuoja tauriuosius metalus, brangakmenius, jų gaminius, pusgaminius, atliekas ir laužą pateikusį ūkio subjektą.

12 straipsnis. Ūkio subjekto atsakomybė

1. Ūkio subjektas atsako už realizuojamų tauriųjų metalų ir brangakmenių, jų gaminių kokybę, taip pat už priežiūros institucijai savo teikiamų veiklos dokumentų, duomenų ir (arba) informacijos teisingumą.

2. Už šio įstatymo ir kitų ūkio subjekto su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusią veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų pažeidimus ūkio subjektas traukiamas administracinėn atsakomybėn.

13 straipsnis. Tauriųjų metalų, brangakmenių, jų gaminių, pusgaminių, atliekų ir laužo realizavimas

1. Lietuvos Respublikoje skirti realizuoti taurieji metalai, brangakmeniai, jų gaminiai, pusgaminiai, atliekos ir laužas, taip pat įvežti į Lietuvos Respubliką taurieji metalai, brangakmeniai, jų gaminiai, pusgaminiai, atliekos ir laužas turi atitikti šiame įstatyme nustatytas tauriųjų metalų prabas, brangakmenių charakteristikas ir kitus reikalavimus.

2. Taurieji metalai (platina, auksas, paladis ir sidabras), brangakmeniai (deimantai, rubinai, safyrai ir smaragdai), jų gaminiai, pusgaminiai, atliekos ir laužas gali būti realizuoti Lietuvos Respublikoje tik tada, jeigu jie yra prabuoti, išskyrus atvejus, kai sandorio šalys yra ūkio subjektai, įrašyti į Ūkio subjektų sąrašą.

3. Tauriųjų metalų gaminių prabavimas patvirtinamas juose išspauduotu valstybiniu kontroliniu prabavimo ženklu arba bendroju kontrolės ženklu.

4. Tauriųjų metalų, brangakmenių ir jų gaminių, tauriųjų metalų ir brangakmenių pusgaminių, atliekų ir laužo, taip pat tauriųjų metalų gaminių, kurie gali būti neįspauduojami, prabavimas patvirtinamas jų kokybės pažymėjimu. Kokybės pažymėjimus užsienio kalba ūkio subjektas išverčia į lietuvių kalbą, atsižvelgdamas į Europos ekonominės erdvės valstybių ir Turkijos įgaliotų tauriųjų metalų ir brangakmenių prabavimo valstybinės priežiūros institucijų išduodamų kokybės pažymėjimų blankų pavyzdžių (ir jų vertimo į lietuvių kalbą) rinkinyje esantį atitinkamą Europos ekonominės erdvės valstybės ar Turkijos įgaliotos tauriųjų metalų ir brangakmenių prabavimo valstybinės priežiūros institucijos išduodamo kokybės pažymėjimo blanko pavyzdį.

5. Prie Lietuvos Respublikoje realizuojamų tauriųjų metalų ir brangakmenių gaminių turi būti pritvirtinta etiketė, kurioje nurodoma tauriojo metalo pavadinimas, gaminio masė, tauriojo metalo standartinė praba ir (arba) brangakmenio pavadinimas ir brangakmenio (deimanto, rubino, safyro, smaragdo) charakteristikos.

6. Prie Lietuvos Respublikoje realizuojamų tauriųjų metalų ir kitų metalų ir brangakmenių gaminių turi būti pritvirtinta etiketė, kurioje nurodomas tauriojo metalo ir kito

metalo pavadinimas, tauriojo metalo standartinė praba, bendra gaminio masė ir (arba) brangakmenio pavadinimas ir brangakmenio (deimanto, rubino, safyro, smaragdo) charakteristikos.

7. Prie Lietuvos Respublikoje realizuojamų brangakmenių gaminių su deimantais, rubiniais, safyrais ir smaragdais etiketes pritvirtina priežiūros institucija.

8. Etiketės, kurias pritvirtina priežiūros institucija, yra numeruojamos. Šių etikečių formą tvirtina priežiūros institucija.

9. Lietuvos Respublikoje realizuojami šio įstatymo 6 straipsnio 12 dalies 1–8 punktuose nurodyti tauriųjų metalų gaminiai privalo turėti atsakomybės ženklą arba gamintojo išduotą sertifikatą ir atitikti šio įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatytas standartines prabas.

10. Priežiūros institucijai prabuoti ir įspauduoti arba kokybės pažymėjimui gauti gali būti pateikiami ir numatomi išvežti taurieji metalai, brangakmeniai, jų gaminiai, pusgaminiai, atliekos ir laužas.

11. Lietuvos Respublikoje draudžiama realizuoti išvežti skirtus tauriuosius metalus ir brangakmenius, jų gaminius, pusgaminus, atliekas ir laužą, kurie laikinai įvežti į Lietuvos Respubliką perdirbti ar pavidalui pakeisti.

KETVIRTASIS SKIRSNIS

TAURIŪJŲ METALŲ IR BRANGAKMENIŲ, JŲ GAMINIŲ, PUSGAMINIŲ, ATLIEKŲ IR LAUŽO APSKAITA

14 straipsnis. Tauriųjų metalų ir brangakmenių, jų gaminių, pusgaminių, atliekų ir laužo apskaita

1. Visos ūkio subjekto su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusios veiklos ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai įforminami ir registruojami laikantis bendrųjų buhalterinės apskaitos tvarkymo reikalavimų.

2. Ūkio subjektas, atsižvelgiant į jo vykdomos su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusios veiklos rūšį, privalo tvarkyti tauriųjų metalų, brangakmenių, jų gaminių, pusgaminių, atliekų ir laužo kiekio apskaitą Tauriųjų metalų ir brangakmenių apskaitos tvarkos apraše nustatyta tvarka.

3. Surašomame buhalterinės apskaitos dokumente, be Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatyme nustatytų buhalterinės apskaitos dokumentų rekvizitų, taip pat turi būti nurodomi tauriųjų metalų arba brangakmenių gaminių, pusgaminių, atliekų ir laužo pavadinimai, tauriųjų metalų arba brangakmenių pavadinimai, kiekvieno tauriojo metalo standartinė praba,

brangakmenių kokybės pažymėjimų (kai brangakmenis neįtvirtintas gaminyje) arba priežiūros institucijos pritvirtintų etikečių (kai brangakmenis įtvirtintas gaminyje) numeriai, tauriųjų metalų arba brangakmenių gaminių arba brangakmenių vienetai, tauriųjų metalų gaminių, pusgaminių, atliekų ir laužo masė gramais, vienaarūšių brangakmenių masė karatais.

4. Jeigu nesurašomas buhalterinės apskaitos dokumentas arba neišduodamas kasos aparato kvitas, ūkio subjektas privalo surašyti veiklos dokumentą ir šiuo veiklos dokumentu įformintą ūkinę operaciją ar ūkinį įvykį registruoti ūkio subjekto tvarkomame dokumentų apskaitos registre.

5. Veiklos dokumente turi būti nurodomi šio straipsnio 3 dalyje nustatyti buhalterinės apskaitos dokumento rekvizitai.

6. Kai ūkio subjektas vykdo šio įstatymo 7 straipsnio 1, 2, 4, 5, 6 punktuose nurodytą su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusią veiklą, apskaitos dokumentuose turi būti nurodomas ūkinės operacijos arba ūkinio įvykio rezultato gavėjo pavadinimas ir kodas arba, kai ūkinės operacijos arba ūkinio įvykio rezultato gavėjas yra fizinis asmuo, – vardas ir pavardė, gimimo data, dokumento su nuotrauka pavadinimas ir numeris.

7. Ūkio subjektas, išduodantis tik kasos aparato kvitą, jeigu jame nėra spausdinami šiame straipsnyje nurodytais atvejais nustatyti apskaitos dokumentų rekvizitai, privalo pildyti apyvertos žiniaraštį, kuriame turi būti pateikta informacija apie tauriųjų metalų, brangakmenių, jų gaminių, pusgaminių, atliekų ir (arba) laužo ūkinę operaciją ar ūkinį įvykį ir nurodomas kasos aparato kvito numeris, tauriųjų metalų arba brangakmenių gaminio, pusgamio, atliekų ir laužo pavadinimas, tauriųjų metalų arba brangakmenių pavadinimas, kiekvieno tauriojo metalo standartinė praba, brangakmenių kokybės pažymėjimo (kai brangakmenis neįtvirtintas gaminyje) arba priežiūros institucijos pritvirtintos etiketės (kai brangakmenis įtvirtintas gaminyje) numeris, tauriųjų metalų arba brangakmenių gaminių arba brangakmenių vienetai, tauriųjų metalų gaminių, pusgaminių, atliekų ir laužo masė gramais, vienaarūšių brangakmenių masė karatais, o šio straipsnio 6 dalyje nurodytu atveju – ir joje nustatyti apskaitos dokumentų rekvizitai.

8. Ūkio subjektas privalo ne rečiau kaip kartą per metus atlikti tauriųjų metalų ir brangakmenių, jų gaminių, pusgaminių, atliekų ir laužo inventorizaciją Vyriausybės nustatyta tvarka.

9. Tauriųjų metalų, brangakmenių, jų gaminių, pusgaminių, atliekų ir laužo apskaitos dokumentus, gautus ar surašytus užsienio kalba, ūkio subjektas turi išversti į lietuvių kalbą.

10. Dokumentai surašomi 2 egzemplioriais.

11. Dokumentų apskaitos registrai, apyvertos žiniaraščiai ir veiklos dokumentų antrieji egzemplioriai saugomi ūkio subjekto nustatyta tvarka vadovaujantis Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo nuostatomis.

PENKTASIS SKIRSNIS**TAURIŪJŲ METALŲ IR BRANGAKMENIŲ VALSTYBINĖ PRIEŽIŪRA****15 straipsnis. Lietuvos Respublikos tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinė priežiūra**

1. Lietuvos Respublikos tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinę priežiūrą atlieka priežiūros institucija.

2. Lietuvos Respublikos tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinė priežiūra apima:

- 1) tauriųjų metalų, brangakmenių, jų gaminių, pusgaminių, atliekų ir laužo prabavimą;
- 2) ūkio subjektų su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusios veiklos atitikties šio įstatymo nustatytiems reikalavimams priežiūrą.

16 straipsnis. Priežiūros institucija

1. Priežiūros institucija yra valstybės įmonė „Lietuvos prabavimo rūmai“.

2. Priežiūros institucija gali gauti Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų šiame įstatyme jai pavestoms viešojo administravimo funkcijoms atlikti.

3. Priežiūros institucija, įgyvendindama šį įstatymą:

1) prabuoja ūkio subjektų pateiktus tauriuosius metalus, brangakmenius, jų gaminius, pusgaminius, atliekas ir (arba) laužą;

2) išspauduoja savo prabautų tauriųjų metalų gaminius;

3) išduoda savo prabautų tauriųjų metalų, brangakmenių, jų gaminių, pusgaminių, atliekų ir (arba) laužo kokybės pažymėjimus;

4) tvarko Ūkio subjektų sąrašą ir registruoja atsakomybės ženklų pavyzdžius;

5) organizuoja ir užtikrina Lietuvos Respublikos valstybinio kontrolinio prabavimo ženklo ir bendrojo kontrolės ženklo įsigijimą savo pačios lėšomis;

6) prižiūri, kad ūkio subjektai laikytųsi šio įstatymo ir kitų su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusią veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų;

7) atlieka Lietuvos Respublikos valstybinio kontrolinio prabavimo ženklo, bendrojo kontrolės ženklo ir kokybės pažymėjimo ekspertizę;

8) pagal kompetenciją konsultuoja ūkio subjektus ir asmenis, teikia jiems rekomendacijas su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusios veiklos klausimais.

4. Priežiūros institucija, įgyvendindama šio straipsnio 3 dalies 6 punktą:

1) atlieka ūkio subjekto su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusios veiklos patikrinimus;

2) atrenka ir paima ūkio subjekto realizuojamus ar naudojamus veikloje tauriuosius metalus, brangakmenius, jų gaminius, pusgaminius, atliekas ir (arba) laužą arba vertybes, kurios nurodomos kaip taurieji metalai, brangakmeniai, jų gaminiai, pusgaminiai, atliekos ir (arba) laužas, arba jų pavyzdžius, atskirus tauriųjų metalų ir brangakmenių gaminius ekspertizei, bandymui arba analizei atlikti Tauriųjų metalų ir brangakmenių prabavimo, įspaudavimo ir ženklavimo tvarkos apraše nustatyta tvarka;

3) nustato ūkio subjekto su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusios veiklos pažeidimus;

4) duoda nurodymus ūkio subjektams pašalinti jos nustatytus ūkio subjekto su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusios veiklos pažeidimus ir nustato terminą, per kurį šie pažeidimai turi būti pašalinti ir apie tai ji informuota;

5) konfiskuoja Lietuvos Respublikoje realizuoti skirtus tauriuosius metalus, brangakmenius, jų gaminius, pusgaminius, atliekas ir (arba) laužą, jeigu jų valstybiniai kontroliniai prabavimo ženklai ir (arba) kokybės pažymėjimai yra padirbti (suklastoti) arba taurieji metalai, brangakmeniai, jų gaminiai, pusgaminiai, atliekos ir (arba) laužas yra be kilmės (įsigijimo) dokumentų;

6) nagrinėja Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse jos kompetencijai priskirtas administracinių nusižengimų bylas ir skiria administracines nuobaudas.

5. Priežiūros institucijos darbuotojai, pagal kompetenciją įgyvendinantys šio straipsnio 3 dalies 6 punkto nuostatas, turi teisę, pateikę tarnybinį pažymėjimą, nekliudomai lankytis visų Lietuvos Respublikos ūkio subjektų buveinėse ir su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusios veiklos vietose ir atlikti tauriųjų metalų ir brangakmenių prabavimo ir ūkio subjektų su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusios veiklos priežiūrą.

6. Priežiūros institucijos darbuotojai ir buvę darbuotojai privalo saugoti ūkio subjektų komercines (gamybines) paslaptis, kurias jie sužinojo vykdydami tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinę priežiūrą. Už šios informacijos atskleidimą priežiūros institucijos darbuotojai ir buvę darbuotojai atsako Lietuvos Respublikos civilinio kodekso ir (arba) Lietuvos Respublikos darbo kodekso nustatyta tvarka.

7. Priežiūros institucijos pagal šį įstatymą teikiamų paslaugų (tauriųjų metalų, brangakmenių, jų gaminių, pusgaminių, atliekų ir laužo prabavimo, tauriųjų metalų gaminių įspaudavimo, tauriųjų metalų, brangakmenių ir brangakmenių gaminių, tauriųjų metalų ir brangakmenių pusgaminių, atliekų ir laužo kokybės pažymėjimų išdavimo) tarifus, nevirsijančius teikiamų paslaugų sąnaudų, nustato Vyriausybė.

8. Priežiūros institucija pasibaigus kalendoriniams metams per vieną mėnesį pateikia Lietuvos Respublikos finansų ministerijai tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinės priežiūros, šios priežiūros rezultatų ir su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusios veiklos Lietuvos Respublikoje būklės ataskaitą.

17 straipsnis. Priežiūros institucijos veiksmų apskundimas

Priežiūros institucijos sprendimai skundžiami Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka.“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2016 m. gegužės 1 d.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir (arba) jos įgaliota institucija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija ir valstybės įmonė „Lietuvos prabavimo rūmai“ pagal kompetenciją iki 2016 m. balandžio 29 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentė

Dalia Grybauskaitė